

За рішенням посадової особи митниці у «зеленому» коридорі може здійснюватися вибірковий контроль предметів громадян із розпакуванням багажу. На вимогу митника громадянин зобов'язаний пред'явити вміст багажу.

Якщо громадянин помилково обрав «червоний» коридор, посадова особа митниці, за наявності підстав, вправі здійснити митне оформлення відповідно до умов «зеленого» коридору.

У режимі «червоного» коридору митне оформлення здійснюється на загальних підставах. При цьому громадянин має подати письмову митну декларацію [3].

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Порядку митного контролю та митного оформлення предметів, що переміщуються громадянами авіаційним транспортом, із застосуванням двоканальної системи («зелений» та «червоний» коридори): *Наказ ДМСУ від 16.08.2001 р. № 561. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0775-01> (втратив чинність)*
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.*
3. Який він – новий Митний Кодекс України? *[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/> (дата звернення 11.02.2021).*

Закаленко О.В.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОЗОВІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

При дослідженні правових явищ, вирішенні тих чи інших наукових завдань з метою встановлення істини вчені-юристи використовують різні юридико-технічні прийоми. Одним із найпоширеніших і таких, що найчастіше застосовується, прийомів юридичної техніки є класифікація.

Приступаючи до дослідження підходів до класифікації адміністративних позовів необхідно враховувати як специфіку вітчизняного адміністративного судочинства, так і теорію та практичний досвід країн з розвиненим інститутом адміністративної юстиції. У кожній країні сформовано особливу систему адміністративної юстиції і безліч їх модифікацій відповідно до своєї особливої історії та традицій, а тому можливість використання положень досвіду зарубіжних є необхідним для удосконалення теорії адміністративного позову.

Так, А.Б. Зеленцов досліджував види адміністративних позовів у тих зарубіжних країнах, де він використовується як засіб звернення до суду, виокремлюючи не тільки особливості його окремих різновидів, але і певні спільні риси, обумовлені загальною логікою процесуального регулювання, а в ряді випадків – прямим запозиченням окремих позовних форм [1, с. 46].

У світовій практиці можна зустріти різні підходи до класифікації адміністративних позовів. Зокрема, в Японії відповідно до ст. 2 Закону 1962 р. «Про порядок вирішення адміністративних спорів» виокремлюють чотири основні види адміністративних позовів: 1) «кококу»; 2) «тоджіша»; 3) «народний позов» (actions populares); 4) позов «кікан», або позов щодо спору між органами та установами [2, с. 112]. Позови «кококу» і «тоджіша» в японській адміністративно-правовій доктрині розглядаються як суб'єктивні позови, що мають на меті захист прав і законних інтересів сторін. Позов «кококу» подається у зв'язку із здійсненням суб'єктом владних повноважень своїх функцій. Він має чотири основні форми: а) про визнання бездіяльності адміністрації незаконним; б) про скасування правового припису; в) про підтвердження нікчемності адміністративного акта; г) про визнання недійсності адміністративного акта, дії, рішення (позов «торікеші»). Основним інструментом захисту прав приватних осіб і контролю за адміністративною діяльністю в Японії є позов про визнання недійсним акта, дії, рішення («торікеші»). Він подається на адресу адміністративного органу, який видав акт, що оскаржується.

«Народний позов» і позов «кікан» відносяться до об'єктивних позовів, які спрямовано, у першу чергу, на точне виконання законних розпоряджень об'єктивного права. «Народний позов» (*actions populares*) подається тільки в спеціально встановлених законом випадках і припускає, що особа звертається до суду з адміністративним позовом про оскарження акта органу публічної влади, який безпосередньо її власних прав не зачіпає. Так, відповідно до законодавства про вибори будь-який виборець може подати до суду позов про порушення адміністрацією виборчої процедури [3, с. 35], тобто в такому випадку позивач діє у публічних інтересах. Адміністративні позови *actions populares* не набули значного поширення через те, що така конструкція створює підстави для зловживання правом на позов, коли особи починають звертатися до суду із заявами про скасування будь-яких актів органів публічної влади з мотивів їх абстрактної несправедливості чи неприйнятності. Ідею *actio popularis* у формі позову про законність підтримує В.В. Скитович, який вважає недоцільним обмежувати право оскарження незаконних адміністративних актів тільки особистою зацікавленістю громадянина, тоді як несудове оскарження не знає яких-небудь обмежень у цьому сенсі [4, с. 22].

У Франції існують різні підходи до класифікації адміністративних позовів. Виокремлюють п'ять їх видів: 1) позови щодо спорів із приводу анулювання адміністративних актів, вони використовуються для заперечення перевищення влади (позовами про законність); 2) позови, які пов'язані з порушенням суб'єктивних прав і розглядаються «у порядку повної адміністративної юрисдикції», їх предметом є спори з адміністративних контрактів, про відповідальність публічної адміністрації тощо; 3) позови щодо спорів про тлумачення, в яких виставляється вимога уточнити зміст акта управління; 4) позови щодо спорів, пов'язаних з оцінкою законності адміністративних актів; 5) позови щодо спорів, пов'язаних із застосуванням репресії [5, с.72-73].

В арабських країнах адміністративні позови зводяться, як правило, до чотирьох найбільш типових груп: позови з метою анулювання; позови загального характеру (певна аналогія

позовів із повних спорів); позови з метою тлумачення та оцінки законності; позови у зв'язку із застосуванням репресій. В Єгипті, наприклад, виокремлюються: а) позови про анулювання; б) позови загального характеру; в) позови про відшкодування збитків; г) дисциплінарні позови. Позов про відшкодування збитків зазвичай виокремлюють у самостійний вид адміністративних позовів.

Певною своєрідністю відрізняється система адміністративних позовів, що встановлюється в Законі про адміністративне судочинство Німеччини 1960 р., який виокремлює залежно від мети правового захисту: 1) позов про визнання недійсним адміністративного акта нормативного характеру, цим позовом обов'язково повинно передувати провадження, яке починається із заяви заперечення органу – автору акта; 2) позов про примушення до виконання зобов'язання (про примус відповідача до вчинення певної дії або до виконання адміністративного акта); 3) позов про встановлення, зміну або припинення правовідносини; 4) загальний позов про примус до виконання зобов'язань, засудження до певних адміністративних заходів, які реалізуються не у формі адміністративного акта [6, с. 70]. При цьому правова доктрина Німеччини виключають акцію *popularis* з адміністративного процесу, надаючи можливість звернення з адміністративним позовом тільки тій особі, права якої порушено виданим адміністративним актом.

У літературних джерелах підкреслюється, що особливу складність являє внесення до будь-якої класифікаційної системи позовів позову про попередження (превентивного позову). У США превентивні позови широко використовуються поряд з іншими позовами в судочинстві та отримали найменування позовів про превентивний захист. Так, у США позов про превентивний захист може бути пред'явлений, якщо є достатні підстави вважати, що особа має намір вчинити певні дії [7, с. 211].

Традиційно позови поділяються на види або за їх процесуальною метою (процесуально-правова класифікація), або за характером спірних матеріальних правовідносин (матеріально-правова класифікація). Крім зазначених

класифікацій, в літературі описані й інші, які не отримали конкретної назви, проте мають певне теоретичне та практичне значення. Однак наведена класифікація позовів, як утім, і критерії її побудови, є далеко не безперечними.

Список використаних джерел:

1. Зеленцов А.Б. Субъективное публичное право: учеб. Пособие. М. : РУДН. 2012. 155 с.
2. Цунэо Инако. Современное право Японии. М., 1981. 432 с.
3. Зеленцов А.Б. Теоретические проблемы административного иска. *Правоведение*, 2005. № 6. С. 34-38.
4. Скитович В.В. Правосудие по делам, возникающим из административно-правовых отношений: исторический опыт и перспективы. *Государство и право*, 1995. № 8. С. 20-26.
5. Общие сведения об административном праве Франции. М., 1993. 398 с.
6. Зоммерман К.П. Административное судопроизводство (юстиция) в Германии. История развития и основные черты. *Государство и право*, 1999. № 7. С. 70-77.
7. Свод законов США. Титул 42, глава 21, § 2000 а. Конституция и законодательные акты. Т. 11. М., 1993. 308 с.

Пелішенко О.Р.

*заступник директора Чернівецького юридичного фахового
коледжу Національного університету «Одеська юридична
академія»*

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ

Сьогодні в Україні досить гостро постає питання щодо ефективності аналізу інформації фінансових операцій, заходів з перевірки такої інформації та сукупності заходів фінансового моніторингу в цілому. На фоні тих постійних змін, які відбуваються в нашій державі, в тому числі з ситуацією навколо пандемії Covid-19, значна частина зовнішньої фінансової діяльності підприємств, установ та організацій набрала